

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ในบทนี้ได้กล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร คือ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสถานศึกษาระดับปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2548 ทั้งหมด 198 โรงเรียน โดยมีสถานศึกษาขนาดเล็ก 65 โรงเรียน ขนาดกลาง 109 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 24 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสถานศึกษาระดับปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2548 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)(บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) พบว่าประชากร 198 โรงเรียน ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 130 โรงเรียน

โดยกำหนดให้ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน โดยมีสถานศึกษาขนาดเล็ก 43 คน ขนาดกลาง 70 คน และขนาดใหญ่ 17 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 130 คน และในจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มแบบเจาะจงตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คนเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา โดยสุ่มจากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 4 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 4 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน รวม 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับ ขนาดสถานศึกษา จำนวนผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ร้อยละของบุคลากรของสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพด้านการประกันคุณภาพ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และจำนวนโครงการ/กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สภาพการดำเนินงานมีลักษณะเป็น มี/ไม่มี ปัญหาและอุปสรรคการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท Likert (อ้างในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2540 : 98-99) มี 5 ระดับ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 จำนวน 8 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี และด้านการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาร้างนี้ โดยวิธีการสุ่มจากผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่มีโครงสร้างและเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งได้ศึกษางานวิจัยของ บุญก่าย นิมกุล (2545: 224-235) กฤษญา กุระสุวรรณ (2545:151-160) และนิภาวรรณ กาญจนพิทักษ์ (2547:93-103) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตของคำถามแล้วสร้างแบบสอบ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามดังกล่าวขอคำปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและตรวจสอบความเที่ยงตรง(validity) ด้วยการหาค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คือ นายธานี ยี่งวัฒนา นายพิชัย สัจจา นายมนตรี เด่นดวง นายประจวบ หนูเลี้ยง และนายเอกพันธ์ ไชยมนตรี ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.8466
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปทดลอง (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
6. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศได้ค่าความเชื่อมั่น .8040 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .9012 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .9385 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .8385 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .9860 ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .8114 ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีได้ค่าความเชื่อมั่น .8512 ด้านการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .9775 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .8885

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย

8. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการสนทนาเพื่อทราบสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัทลุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัทลุง ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัทลุง ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาด้วยตนเอง ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามกำหนด

4. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

5. สัมภาษณ์และบันทึกพร้อมทั้งบันทึกเทปบันทึกเสียงควบคู่กัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพิ่มเติม และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้อบรมมาแล้วทั้งหมด

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการจัดกระทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด และเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและโดยรวม

การแปลผลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best,1970:190) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่แต่ละช่วงมีความหมายระดับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วแจ้งความถี่และเรียงลำดับ

5. แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วแจ้งความถี่ และเรียงลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

4. ข้อมูลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธีไคสแควร์

5. ข้อมูลการเปรียบเทียบ ปัญหาและอุปสรรคการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีทดสอบของ Scheffe'

6. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ตามกรอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 และเขียนรายงานการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานและทดสอบสมมติฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS (statistical package for the social science for windows) สำหรับสถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient)
5. ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธีไคสแควร์ (Chi-square)
6. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test)
7. ทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's test)